[2018] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 609

ਗ੍ਰੇਟਰ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ

ਬਨਾਮ

ਪੰਕਜ ਅਰੋੜਾ (ਸੈਕਟਰੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ

(2018 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 164)

23 ਜਨਵਰੀ, 2018

[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨਾ ਅਤੇ ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 - ਉਪ ਧਾਰਾ 482, 378 - ਮੁੰਬਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 354 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 475A(1)(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ - ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜੋ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਉਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਅੰਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ - ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਸੰਭਾਲਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਹੋਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ - ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ ਦੇ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਨ - ਇੱਕ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ - ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੀ - ਅਜਿਹੀ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਭਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਅੰਤਿਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਮੁੰਬਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ, 1888 - ਧਾਰਾ 354।

ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

1. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 378(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 378(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੱਦ ਪਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਸੰਬੰਧੀ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਦੇਰੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਨੂੰ ਬਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਢੁਕਵੀਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਹੋਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਸਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 11, 12 ਅਤੇ 18] [613- ਈ-ਜੀ; 614- ਐੱਫ; 616-ਬੀ]

2. ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਲਈ 'ਅੰਤਿਮਤਾ' ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਇਸ ਕਹਾਵਤ (ਸਮਾਪਤੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ) ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਅਜਿਹੀ ਨਿਰੀਖਣ ਅੰਤਿਮ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਲਟਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਅਸਲ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਕੇਸ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਭਾਲਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਕੋਲ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ ਦੇ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇੱਕ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ res judicata ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਅੰਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਅਪਰਾਧਿਕ

ਗ੍ਰੇਟਰ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਪੰਕਜ ਅਰੋੜਾ (ਸੈਕਟਰੀ)

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਅਧੀਨ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ 2012 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3166 ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 19 ਤੋਂ 22] [616- ਐੱਫ, ਜੀ-ਐੱਚ; 617-ਏ-ਡੀ]

ਫੇਰਰ ਬਨਾਮ ਅਰਦੇਬ (1598) 77 ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ 263 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 164।
2012 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3166 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ 16.09.2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।
ਧਰੁਵ ਮਹਿਤਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਆਸ਼ੀਸ਼ ਵਾਡ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੈਸ਼੍ਰੀ ਵਾਡ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਰੋਮਿਤਾ ਮਜ਼ੂਮਦਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਕ੍ਰਿਤੀ ਜੱਗੀ (ਮੈਸਰਜ਼ ਜੇ.ਐਸ. ਵਾਡ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਲਈ), ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।
ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਰਭੀ ਸੰਚਿਤਾ (ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਰਮਾਕਾਂਤਰਾਓ ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ ਲਈ), ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ **ਐਨ.ਵੀ. ਰਮਾਣਾ, ਜੇ.**
1. ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
2. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।
3. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਅਪੀਲ 16 ਸਤੰਬਰ, 2015 ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ 2012 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3166 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।
4. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀਨਾ ਖਾਨਚੰਦਾਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 31.01.2011 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੂਨੀਅਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰੇੜਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਵਸਨੀਕਾਂ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੁੰਬਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ, 1888 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਮੁੰਬਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 354 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 02.02.2011 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਢਾਂਚਾਗਤ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਢਾਂਚਾਗਤ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। 08.03.2011 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 475A(1)(a) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 354 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ, ਮਿਤੀ 09.09.2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ:
"ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇੱਕੋ ਇਮਾਰਤ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 2 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਮੌਨਸੂਨ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ।
ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ; ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 354 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 475(A)(1)(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"
ਕਾਰਵਾਈ ਬੰਦ।"

5. ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 2011 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1330 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 (4) [ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ] ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਰੰਮਤ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਮਾਰਤ ਢਹਿ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 05.12.2011 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਸਮੇਤ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ।

6. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 16.09.2015 ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

7. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 - ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ। ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

9. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਧਰੁਵ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 05.12.2011 ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ

ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1330 ਆਫ 2011 ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 'ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਾਕੰਸ਼ ਵਜੋਂ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪੂਰਵ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

10. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

11. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, 2011 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1330 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੇਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ [ਹੇਠਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।] ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੱਦ ਪਾਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ 2011 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1330 ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਸੰਬੰਧੀ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ-

“7. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 468 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 473 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 514 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 514 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਧਾਰਾ 514 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 514 ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਧਾਰਾ 514 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ

ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 468 ਅਤੇ 473 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਮੁੰਬਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 514 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਧਾਰਾ 514 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਡਿਸਚਾਰਜ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

8. ਇਸ ਲਈ, ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਸਮੇਤ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

14. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਲੱਭਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਮੰਨ ਕੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ?

15. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੋਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਅੰਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਅੰਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਦੂਜਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਸਮੇਂ ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

16. ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਟਾਨ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ, ਫੇਰਰ ਬਨਾਮ ਆਰਡਨ, (1598) 77 ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ 263 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਹਾਲੀਆ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਤੱਕ, ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਟਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿੰਨਾ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ res judicata ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਹੱਦ, ਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕ ਨੀਤੀਆਂ ਵਰਗੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੂਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

17. ਅਸੀਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 'ਇਸ਼ੂ ਐਸਟੋਪਲ ਜਾਂ ਕੋਲੈਟਰਲ ਐਸਟੋਪਲ', ਜੋ ਕਿ ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਟਾ ਦੇ

ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਅਕਸਰ ਭਾਰਤੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭੜਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਸਗੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਤੰਗ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀਮਤ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੇਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

18. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਬਾਈਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਾਰਪਸ ਜੂਰੀਸ ਸੈਕੰਡਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ, ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਟਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ –

'ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਦੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਖਾਸ ਮੁੱਦਾ ਐਸਟੋਪਲ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮਾਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।'
ਮੁੱਲਾ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ-
'ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਖਾਸ ਮੁੱਦਾ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ। ਕਿਹੜੇ ਮਾਮਲੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਸੰਜੋਗ ਨਾਲ, ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮੱਗਰੀ ਟੈਸਟ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਦੀ ਹੈ।

19. ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਲਈ 'ਅੰਤਿਮਤਾ' ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਇਸ ਕਹਾਵਤ (ਸਹਿਭਾਗੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ) ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਅਜਿਹੀ ਨਿਰੀਖਣ ਅੰਤਿਮ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਲਟਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਅਸਲ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਤਰਕ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਕਿ ਮੁੱਦਾ ਅੰਤਿਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਖੁਦ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ/ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਕੇਸ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਭਾਲਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਕੋਲ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

20. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨਾ

ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ ਦੇ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇੱਕ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੀ।

21. ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਅੰਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ।

22. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਅਧੀਨ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੱਦ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ 2012 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3166 ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਏ।

23. ਕੇਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ

<u>ਡਿਸਕਲੇਮਰ :-</u> ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ